

Novi politički projekat

Nezavisni blok

Platforma za
oslobađanje
i pokretanje
Bosne i Hercegovine

Novi politički projekat

NEZAVISNI BLOK

Platforma za **oslobađanje i pokretanje** Bosne i Hercegovine

Vrijeme je za **NOVU POLITIKU!**
Oslobodimo i pokrenimo BiH!

Sarajevo, 10. septembar 2017. godine

Poštovani,

Sredinom jula u zgradi Parlamentarne skupštine BiH domaću i stranu javnost upoznali smo s našom namjerom o pokretanju novog političkog projekta – NEZAVISNI BLOK. U Sarajevu smo se taj dan okupili sa željom da građanima BiH ponudimo jedan novi pristup i nove prioritete u politici. Okupila nas je svijest o neophodnosti novog političkog pristupa koji će osloboditi sve naše potencijale, odbaciti strah, ponuditi nadu i budućnost i vratiti zemlju građanima kojima ona pripada, a koju su obmanama i prevarama bestidno otele i čerupaju nesposobne političke elite.

U Nezavisnom bloku nas je okupila jedna iskrena želja da budemo inicijalna kapsula nekog šireg pokreta koji će građanke i građane BiH potaknuti da odbace strah i da se – ne zaboravljajući prošlost – okrenu politici koja će se baviti temama sadašnjosti i temama za budućnost. Okupilo nas je i razumijevanje da ovako kako to rade trenutne političke elite više ne ide, da smo kao društvo i država skoro potrošili vlastitu esenciju društvenog bića, da smo na izmaku snaga, da nam ljudi odlaze, da nam je kod kuće, u Evropi i svijetu oduzeto dostojanstvo i ugled, da su naše brižljivo građene i branjene vrijednosti na udaru, kako izvana tako i iznutra, da je bilo previše prevara, već viđenih scenarija i manipulacije od strane političkih elita, te da onaj koji želi pošteno i čisto raditi za dobro države BiH mora ponuditi jednu potpuno novu politiku, nadu i rješenja, stabilizaciju i budućnost, umjesto stalnih kriza i vraćanja u prošlost.

Tokom prvog sastanka Nezavisni blok usvojio je Platformu za oslobađanje i pokretanje BiH od jedanaest tačaka. Odlučili smo u njenoj nadogradnji, razradi i provedbi priliku dati novim i iskusnim, mladim i sposobnim ljudima. Onima koji imaju konkretne ideje, koji znaju identifikovati stvarne probleme građana i koji su sposobni ponuditi konkretna rješenja za svakodnevne probleme naše zemlje. Nezavisni blok želi biti politička platforma koja će služiti kao inkubator ideja i rješenja za svakodnevne i praktične probleme svih građana u BiH. U taj naš zajednički inkubator već smo privukli ohrabrujući broj iskusnih, mladih, pametnih i obrazovanih žena i muškaraca, koji ne samo da vrlo jasno vide stvarne probleme BiH, već imaju spremnost, strpljenje, strast i inovativnost da smišljaju, debatuju i grade načine da se ti problemi riješe i praktično. Našu Platformu predstavili smo od Cazina i Bihaća do Banja Luke, Srebrenice, Zenice, Sarajeva i Tuzle. Putem društvenih mreža prikupili smo više stotina komentara s konkretnim idejama i pitanjima. Pojedinci u BiH i bh. dijaspori prilazili su nam sa svojim idejama i željom da doprinesu.

Ta želja za razgovorom o stvarnim problemima i smišljanju mogućih rješenja uvjerila nas je da su građani BiH itekako željni demokratske, otvorene, transparentne i konstruktivne debate o politikama koje mogu i imaju uticaj na njihove svakodnevne živote. Upravo taj potencijal kroz Nezavisni blok želimo osloboditi i njime pokrenuti BiH u kojoj se dobro i rado živi i ostaje. I upravo je tako naša Platforma za oslobađanje i pokretanje BiH s inicijalnih 11 tačaka narasla na 15 tačaka, i s puno više konkretnih i provedivih rješenja. U nastavku predstavljamo proširenu i nadograđenu verziju Platforme za oslobađanje i pokretanje BiH.

S poštovanjem,

Senad Šepić
Predsjedavajući Inicijativnog odbora

PLATFORMA ZA OSLOBAĐANJE I POKRETANJE BOSNE I HERCEGOVINE

- 1.** Za oslobađanje od politike svađe, inata i traženja problema.
Za pokretanje politike koja uključuje, motivira i nudi rješenja.
- 2.** Za oslobađanje od ideologije partijsko-političkog dualizma, kleptokratije i licemjerne demokratije.
Za pokretanje zemlje jednakih šansi za sve ljude.
- 3.** Za oslobađanje od beskrajnih i apstraktnih rasprava o promjeni ustava.
Za pokretanje razgovora o stvarnim problemima građana i rješenjima.
- 4.** Za oslobađanje od ekonomske politike siromašenja, kredita i visokih poreza.
Za pokretanje ekonomske politike razvoja, zapošljavanja i izvlačenja iz siromaštva.
- 5.** Za oslobađanje od loše poljoprivredne politike i neravnomjernog i nepravednog razvoja.
Za pokretanje modernizacije sela i poljoprivrede i omogućavanje ravnomjernog razvoja.
- 6.** Za oslobađanje od lošeg upravljanja firmi u državnom vlasništvu.
Za pokretanje boljeg upravljanja državnim kapitalom.
- 7.** Za oslobađanje od lošeg obrazovanja.
Za pokretanje kvalitetnijeg i tržištu prilagođenog obrazovanja.
- 8.** Za oslobađanje od korupcije, nepotizma i nepravde.
Za pokretanje borbe protiv korupcije i jačanje pravne države.
- 9.** Za oslobađanje od neefikasne, nestručne, skupe i glomazne javne uprave.
Za pokretanje efikasnije, stručne, jeftinije i domaćinske javne uprave.

- 10.** Za oslobađanje od nekvalitetne, zadužene i nepravedne zdravstvene zaštite.
Za pokretanje kvalitetnije, održive i pravedne zdravstvene zaštite.
- 11.** Za oslobađanja od nepravednog sistema socijalne pomoći i loših penzija.
Za pokretanje pravednijeg sistema socijalne pomoći i bolje penzije.
- 12.** Za oslobađanje od pritiska na medije i neadekvatne kulturne i sportske politike i neiskrenog odnosa s akademskom, nevladinom i vjerskim zajednicama.
Za pokretanje adekvatne kulturne i sportske politike, poboljšanje odnosa s akademskom, nevladinom i vjerskim zajednicama i dostizanje punih medijskih sloboda.
- 13.** Za oslobađanje od deklarativnog zalaganja za članstvo u EU i NATO-u.
Za pokretanje procesa približavanja EU i NATO-u u korist naše zemlje.
- 14.** Za oslobađanje od zanemarivanja potencijala i doprinosa naše dijaspore.
Za pokretanje uključivog i partnerskog odnosa sa našom dijasporom.
- 15.** Za oslobađanje našeg društva od masovnog iseljavanja stanovništva.
Za pokretanje i stvaranja uslova za zemlju u kojoj se dobro i rado živi i ostaje.

1. Oslobodimo se politike SVAĐE, INATA i TRAŽENJA PROBLEMA pokrenimo POLITIKU koja MOTIVIRA UKLJUČUJE i nudi RJEŠENJA

U novembru 2014. godine trojica članova Predsjedništva BiH su nam u svojim prvim govorima obećali da će historičarima ostaviti interpretaciju prošlosti, te sve ono što ih razdvaja, a da će zajedno raditi na onome oko čega se mogu dogovoriti i na onome što je dobro za sve građane BiH. Predsjedavajući Vijeća ministara BiH, u svom prvom govoru, obećao nam je dogovore oko strateških razvojnih dokumenata za državu, ispunjavanje uslova na EU i NATO putu. Entitetski premijeri, u svojim prvim govorima, obećali su nam društveno-ekonomske reforme, velike infrastrukturne radove, rast zaposlenosti, stabilizaciju zdravstvenih i penzionih sistema i bolji životni standard.

Umjesto da pronađu i aktiviraju najbolje ljude za pretvaranje svojih obećanja u realne i provedive planove, uz uključivanje akademske, nevladine zajednice i dijaspore u izradu najboljih rješenja, prvo su nam, još u decembru 2014. godine, servirali višednevne i krajnje besmislene pregovore i natezanja oko sadržaja pisane izjave o opredijeljenosti za reforme na putu ka EU. Ubjeđivali su nas da od svake rečenice i zareza u tom dokumentu zavisi budućnost svake općine, kantona, entiteta, naroda i države. Onda su je u roku od par sedmica kompletnu zaboravili, pa se posvađali, podmetali, prijetili i vrlo važno odbijali priznati rezultate popisa stanovništva. Opet pod izgovorom da nam od toga zavisi sve. Kada je nakon svega par sedmica prošla, njihovim rukama izazvana i modelirana oluja oko popisa, servirali su nam referendum. U pozadini svega ovoga bili smo prisiljeni pratiti trakavicu oko mehanizma koordinacije, oko toga čiji savjetnik će sjediti u kojem odboru, kojim autom će se, gdje i kada voziti na sastanke. Onda su nam, brže-bolje, uz pomoć nama od ranije dobro poznatih njihovih saboraca, servirali raspravu o sadržaju rezolucije Evropskog parlamenta. Jedni su pozivali na slavlje, drugi na žalost, ubjeđujući nas da kroz rezolucije Evropskog parlamenta, dolazi nova vrsta federalizacije u BiH. Danima su uživali gledajući dnevnik i čitajući dnevne novine, ispunjene člancima i važnim mišljenjima o tome šta (ne) sprema Brisel. Nakon toga je

dobro došla – i još bolje iskorištena – obmana oko pokušaja obnavljanja tužbe protiv Srbije i svjedoci smo svi kako su se s tim (ne) odgovorno odnosili naši političari.

Od novembra 2014. do septembra 2017. prošla su 34 mjeseca. Njima nije bilo bitno ko će sve biti kolateralne žrtve njihovih međusobno pažljivo iskoordinisanih svađa: žrtve rata i genocida, borci i njihove porodice, povratnici i njihova djeca – mogućnost da školu pohađaju na svom jeziku, ustavni sudovi, institucije, međunarodni ugled, budžeti, kvaliteta života građana. Njima je u ova 32 mjeseca jedino bilo bitno da u vladama, institucijama i javnim kompanijama mogu nastaviti da sjede njihovi podobni (i najčešće nesposobni), porodicom i interesom uvezani kadrovi. Oko tih postavljenja su se lako dogovarali, kao i oko scenarija svađa. Sve pažljivo osmišljeno, da niko ne pita šta to oni tamo (ne) rade, već da se svi bavimo i što emotivnije pratimo njihove svađe, da navijamo da baš naš bude najveći inadžija te epizode. Spremni za naredno glasanje.

U NEZAVISNOM BLOKU želimo BiH osloboditi jedne takve loše, retrogradne, istrošene i nakaradne – najčešće režirane – politike svađe, inata i traženja problema. To želimo uraditi tako što ćemo vrlo odgovorno i dosljedno odbiti učešće u takvim spletkama i prizemnim politikama. I tako što ćemo kroz našu vjerodostojnost za takvu jednu politiku, kako javno tako i iza medijskih reflektora, pridobiti što više partnera u zemlji, ali i izvan zemlje. Sve one koji bi takav pristup podržali, a takvih ima. I puno ih je više, nego ovih negativaca koji nam opetovano pokušavaju prodati staru matricu.

Želimo uključiti i motivirati akademsku zajednicu, nevladin sektor i ljude u BiH da zajedno delegiramo pitanja i probleme koji su stvarni i konkretni. I da za sve te probleme pronađemo najbolja rješenja kroz otvoren i iskren razgovor, a pameti i znanja siguran sam da imamo. Od stvarnih problema ne treba bježati, treba ih identificirati i rješavati. Za to će nam biti potrebna aktivna akademska zajednica i nevladin sektor, ali i privrednici, i najviše naši građani, koji se odluče i žele promjenu. Njima želimo vratiti vjeru u političke procese. I želimo svima u BiH vratiti dostojanstvo i povjerenje u institucije i budućnost zemlje koja treba da radi za sve, a ne samo za odabrane i poslušne kako je slučaj danas.

2. **Oslobodimo se beskrajne IDEOLOGIJE PARTIJSKO-POLITIČKOG DUALIZMA, KLEPTOKRATIJE i LICEMJERNE DEMOKRATIJE i pokrenimo zemlju jednakih šansi za sve ljude**

Oslobodimo Bosnu i Hercegovinu ideologije partijsko-političkog dualizma, kleptokratije i licemjerne demokratije. Ideologija partijsko-političkog dualizma nastala je u okvirima vladajućih nacionalnih stranaka, a proširila se na različite nivoe vlasti i uprave u BiH (na koje politika bitno utiče), sa ciljem pojavljivanja dva suprotna programa i načina upravljanja. Vladajuće političke stranke u svom djelovanju imaju dualne politike - javno i skriveno djelovanje. Javno djelovanja se svodi na nivo vulgarnog nacionalizma, koji najviše pati od manifestacionog zamagljivanja stvarnosti (proslave, slavljenje ratnih zločinaca, manifestacije, izgradnje grandioznih nacionalnih simbola itd.), a ulaganje u takve oblike djelovanje ima za cilj ideološki dokazivanje stanja nepromjenjivosti i nakaradne nacionalne podijeljenosti. Skrivena djelovanja imaju mnogo veću vrijednost jer se isključivo baziraju na stvarnom političkom cilju, koji podrazumijeva očuvanje kontrole nad državnim aparatom. Time se sa jedne strane partijskoj kleptokratiji otvara mogućnost da direktno krađu državna preduzeća, ili da indirektno krađu putem korupcije (preko velike i višeslojne birokratije) od privatnog sektora i ostalih slojeva društva.

U NEZAVISNOM BLOKU ovo smatramo ideologijom jer se radi o matrici po kojoj narod živi već više od decenije. Živi se u atmosferi straha i prihvatanju činjenice da nije moguće gotovo ništa promijeniti. Kleptokrati daju prednost konfliktima, skandalima, fizičkom ugrožavanju, otpuštanju, namještenim sudskim procesima, omalovažavanju, izolaciji, medijskim hajkama, neobrazovanosti itd. U takvom okruženju i sa tako usvojenim i „prihvaćenim“ modelima ponašanja, razumljivo je što građani napuštaju BIH.

Nezavisni blok iz navedenih razloga želi javno pokrenuti kampanju protiv ideologije partijsko-političkog dualizma, kleptokratije, licemjerne demokratije i korumpirane birokratske strukture, vraćajući se osnovnom postulatu politike u kome politika služi narodu, a ne narod politici. Svaki funkcioner Nezavisnog bloka koji bude prihvatio ideologiju partijsko-političkog dualizma biće isključen iz Nezavisnog bloka.

3. **Oslobodimo se beskrajne RASPRAVE O PROMJENI USTAVA i pokrenimo razgovor o STVARNIM PROBLEMIMA GRAĐANA kako bi izgradili UNUTRAŠNJI DOGOVOR o svim pitanjima**

Svima u BiH, Evropi i svijetu je jasno da su Dejtonski i Vašingtonski sporazumi za mir u našoj zemlji njenim građanima, privredi, političarima i akademskoj zajednici u zalog ostavili vrlo komplikovan i skup ustavni okvir za državu BiH, za koji je Vijeće Evrope, preko Evropskog suda za ljudska prava i Venecijanske komisije, u nekoliko navrata utvrdilo da je u suprotnosti s međunarodnim standardima za zaštitu ljudskih prava.

Zadnje dvije decenije, bez obzira na svu pomoć i argumente međunarodne zajednice, političko vodstvo u BiH je potrošilo bez ikakvih rezultata na beskrajnu, apstraktnu i bilo kakve odgovornosti lišenu raspravu o promjeni Ustava. U tom procesu oni su potpuno isključili akademsku zajednicu, civilni sektor, privredu i javnost, a kada nisu raspravljali o konkretnim idejama za reformu ustava, političari su se svađali oko nadležnosti različitih nivoa vlasti u BiH i to je bila konstantna tema koja nas razdvajala i odvrćala od bavljenja stvarnim problemima ljudi.

Za njih je tema ustavnih reformi Sizifov posao, koji kao kamen na ramenima bh. građana, privrede i naših međunarodnih prijatelja guraju uzbrdo danima, sedmicama, mjesecima i godinama, a onda gledaju kako se koluta na sami početak. Bez ikakvih rezultata, osim potrošenog vremena i energije. Bilo da se radi o aprilskim amandmanima, Butmiru ili presudi Sejdić-Finci, čini se kako glavnim bh. akterima cilj nikada nije bio dogovor, već zamajavanje svih u BiH. Kada nemaju ustavnih rasprava, oni se svađaju oko nadležnosti, naprimjer, oko mehanizma koordinacije. Ovim raspravama vodeći političari su tako bez ikakvog konkretnog rezultata opteretili sve političke, ekonomske i društvene procese u BiH. Bilo da se radi o infrastrukturnim projektima ili korištenju EU fondova za poljoprivredu i ravnomjeran razvoj. Fokusirani na nadležnosti, procedure i pozicije, političke stranke su zaboravile na stvarne i svakodnevne probleme građana i

postale su same sebi svrha, jer ne nude rješenja za nagomilane društveno-ekonomske probleme i ne služe ljudima.

U NEZAVISNOM BLOKU razumijemo da je Ustav BiH rezultat pregovora o miru u BiH i prihvatamo da je jedini put za izmjenju kroz procedure predviđene državnim, entitetskim i kantonalnim ustavima. Također ukazujemo da je u dvadeset godina svih rasprava o ustavnim promjenama postignut samo jedan rezultat, amandman koji se tiče statusa Brčko Distrikta.

Dokaz je to da je za izmjenju Ustava potrebna najšira saglasnost u BiH koja može biti rezultat samo međusobnog povjerenja i zajedničkog interesa, ali i nova generacija političkih lidera koji će imati kapacitet odgovorno otvoriti i u interesu svih ljudi u BiH rješavanje ovog pitanja.

Iz tih razloga u NEZAVISNOM BLOKU, sve nas u BiH želimo osloboditi beskrajnih rasprava o izmjenama Ustava i pokrenuti razgovor o stvarnim problemima građana BiH, te tražiti rješenja za te probleme u trenutnom ustavnom okviru, kroz kvalitetnu identifikaciju problema, njihovu analizu i rješenja problema, od kantonalnog, preko entitetskog do državnog nivoa vlasti. U ovom momentu, evidentno je da nema kapaciteta i unutrašnjeg povjerenja da se bavimo tom temom, ali smo uvjereni da ćemo vremenom, baveći se drugim pitanjima koja su od značaja za sve, posla, izgradnje pravne države, boljeg i kvalitetnijeg obrazovanja, zdravstva, izgraditi unutrašnje povjerenje i novu generaciju političara koja će moći, bez tenzija i sukobljavanja diskutirati i, u najboljem interesu svih u BiH, dogovoriti najbolja rješenja.

U izgradnju takvog unutrašnjeg dogovora i povjerenja želimo uključiti bh. javnost, od akademske zajednice i civilnog sektora do građana BiH, i naše međunarodne prijatelje, te kroz promjenu klime i izgradnju povjerenja u BiH doći do razgovora i dogovora o ustavnom okviru u BiH koji će biti u skladu s međunarodnim standardima za ljudska prava.

4. Oslobodimo se politike SIROMAŠENJA, KREDITA i VISOKIH POREZA i pokrenimo politiku ZAPOŠLJAVANJA i IZVUCIMO BiH IZ SIROMAŠTVA

Dosadašnja ekonomska i porezna politika pretvorila je BiH u društvo ogromne nezaposlenosti, koje je ovisno o uvozu roba, visokim i često lošim kreditima kod stranih i domaćih banaka i finansijskih institucija, novcu koje dijaspora zaradi i šalje porodici i prijateljima, visokim porezima, nametima i inspekcijским kaznama za privredu koja nema poznanstva i zaštitu u politici. Dodatno, najveći dio onih koji imaju posao mimo javne uprave i javnih kompanija, imaju niska primanja i nizak nivo zaštite prava, u inovacije se uopšte ne ulaže, a sve veći broj državljana BiH se odlučuje za napuštanje BiH u potrazi za boljim životom.

Novi pristup u ekonomskoj politici podrazumijeva kreiranje novog pozitivnog poslovnog okruženja kroz paket mjera, koje se moraju u cijelosti, zajedno i u kratkom roku provesti, reformu radnog zakonodavstva kroz smanjivanje doprinosa i usklađivanje poreza na dohodak. Oslobađanje privrede od raznih parafiskalnih nameta i olakšavanje procedura registracije poslovnih subjekata mora dovesti do zdravijeg okruženja za poslovanje.

Ukoliko želimo ostvariti cilj brzog ekonomskog rasta, potrebno je ulagati u inovacije, te smanjiti doprinose, kako isti u ukupnom iznosu ne bi prelazili 25% bruto plate. Ova stopa bi bila stimulativna za novo zapošljavanje. Smanjivanjem doprinosa bi se zaista rasteretile obaveze zaposlenih osoba, čime bi se dodatno povećao raspoloživi dohodak i lična potrošnja. Kako poslodavci ne bi iskoristili u cijelosti porezne olakšice, neophodno je povećati zakonski propisanu minimalnu satnicu, tj. minimalnu neto platu radnika. Time će svaki radnik imati veću platu, tj. veća primanja. Također, značajno bi se smanjio i udio sive ekonomije, jer kroz ovaj prijedlog, poslodavcima se više isplati biti dio sistema, nego van njega, što bi opet u konačnici dovelo do većeg punjenja vanbudžetskih fondova, što je jedna od pretpostavki za povećanje penzija. Kada je u pitanju porez na dohodak vrijedi razmisliti o pristupu da dohodak pojedinca ne smije biti oporezovan ispod dohotka od 1.000 KM mjesečno.

Niko ne zna koliko tačno ima parafiskalnih nameta. Procjena je da ih u FBiH ima preko 400! U parafiskalne namete spadaju razne takse i naknade koje opterećuju poslodavce. One čine i do 5% finansijskih izdvajanja poslodavaca od njihovog poslovanja. Poslodavci su generalno opterećeni raznim dodatnim parafiskalnim nametima, koji opterećuju poslovanje na način da se sredstva prebacuju u budžet općina, umjesto da služe za poboljšavanje

poslovanja preduzeća. Znajući da firme u BiH posluju na granici poslovanja, ukidanje ili smanjivanje bespotrebnih taksi, poput takse za istaknutu firmu, pomoglo bi u poslovanju i poboljšalo bi poslovno okruženje.

Razvoj poduzetničke klime predstavlja okosnicu budućeg ekonomskog razvoja BiH. Složene, dugotrajne i finansijski skupe procedure osnivanja pravnih subjekata destimulativno djeluju na poduzetničku klimu, te je smanjivanje privrednog potencijala na ovaj način među glavnim razlozima zašto imamo visok stepen nezaposlenosti, kao i odlazak populacije u potrazi za boljim poslovnim i životnim prilikama. Vrijeme za osnivanje pravnih lica se treba značajno smanjiti, te u tu svrhu bi se morao implementirati projekat kojeg ćemo nazvati „OPEN“ (One Procedure for New Economy), gdje će službenik primiti zahtjev za osnivanjem pravnog lica, te će kroz uvezani sistem završiti kompletnu registraciju, koja uključuje dobijanje Sudskog rješenja, poreskih i statističkih brojeva, te otvaranje bankovnog računa za nekoliko dana, kao i dobijanje raznih dozvola poput građevinske dozvole, čije vrijeme za izdavanje treba značajno smanjiti, recimo na 30 dana. Na ovaj način, pored vremenske uštede, štedi se i vrijeme obilaska institucija, te olakšava pokretanje pravnog lica, što je vrlo bitno za domaće, ali i za strane investitore, koji u značajnoj mjeri zaobilaze BiH, upravo zbog rigidnih procedura osnivanja firmi i dugotrajnog perioda dobijanja građevinskih dozvola.

U NEZAVISNOM BLOKU želimo raditi na izradi i provedbi porezne i ekonomske politike koja će omogućiti privatnom sektoru i privredi da raste, proizvodi, izvozi i zapošljava državljane BiH, kroz smanjenje poreza i nameta na privredu i poboljšanje uslova za strane investicije i osigurava ja jednake šanse i pristup svima onima koji žele da investiraju i zapošljavaju u BiH. Želimo da podržimo razvoj biznisa i omogućimo poslodavcima zdravo okruženje za rad, ali i zaštitu radnika, između ostalog i kroz najnižu zagarantovanu platu. Želimo da Bosnu i Hercegovinu razvijamo na čitavom njenom prostoru, na principima ravnomjernog regionalnog razvoja i ulaganja. Također, želimo zaštititi radnike, te naše poljoprivrednike, ljude koji čestito žele da žive od svog rada. Želimo BiH vratiti političku stabilnost i povjerenje privrede u sistem, koji su i osnovni preduslovi za rast domaćih i stranih investicija u privredu. Onim koji izvoze želimo pomoći kroz otvaranje stranih tržišta i rušenje barijera koje se danas nalaze pred njima.

Privredu naročito boli način i pristup rada inspekcija. Postoji utisak nepravde koji se ogleda u utisku da je dio privrede pod zaštitom politike od inspekcija, a da se nezaštićeni dio privrede nepravedno kažnjava s ciljem popunjavanja budžeta. Bilo da se radi o privrednicima koji proizvode za izvoz, ili apotekarima i stomatolozima, ali i onim koji vrijedno rade na pijacama širom BiH, utisak je da je cilj inspekcija da ih kazni, da kaznama napuni budžete za potrebe plata administracije i političara, za potrebe voznog parka, i da se to radi na način da nekim privrednim subjektima inspekcije idu stalno, a da su neki drugi zaštićeni. Kada je u pitanju taj osjećaj nepravde nema iznimke, svi je osjećaju, i tu se nešto mora promijeniti. U razvijenim ekonomijama EU, ali i u nekim zemljama u bh. susjedstvu, cilj inspekcije nije da privrednike "hvata" i "kažnjava", već da podstakne privrednike da rade u skladu sa zakonom. Cilj inspekcije bi morao biti da privrednici postanu što prije uređeni u skladu sa zakonom, kako bi se radnicima osigurala njihova prava, a građanima osigurali proizvodi i usluge određenog nivoa kvalitete. A ne da se kažnjava i pune budžeti. Svjetska banka je u proteklih nekoliko godina provodila projekat kojim je pokušala u inspekcije u BiH uvesti ove principe. Nažalost, zbog nepostojanja odlučnosti i političke volje, rezultati ovih i sličnih projekata su mršavi. Cilj Nezavisnog bloka je da radimo na uvođenju i provođenju tih principa u radu inspekcija u BiH.

U Nezavisnom bloku ćemo se zalagati za razvoj turizma kao važne grane privrede, te ćemo pokrenuti naše potencijale na zaštiti životne sredine, koristeći dosada neiskorištene evropske fondove.

5.

Oslobodimo se loše POLJOPRIVREDNE POLITIKE i NERAVNOMJERNOG i nepravednog RAZVOJA pokrenimo modernizaciju SELA i POLJOPRIVREDE i omogućimo RAVNOMJERAN RAZVOJ

Prema Popisu stanovništva provedenom 2013. godina svaka deseta zaposlena osoba radi u poljoprivredi, šumarstvu i ribolovu. Popis stanovništva također je pokazao da se u odnosu na vrijeme prije rata broj stanovnika u bosanskohercegovačkim selima dramatično smanjio. Ova situacija je ista u oba bh. entiteta i Brčko Distriktu. I dok ljudi napuštaju sela u potrazi za poslom u većim gradovima i inostranstvu trenutne politike nemaju nikakve odgovore. Zloupotreba, netransparentni i često nepošten sistem poticaja baca ljagu na poštene i vrijedne bh. poljoprivrednike i sela.

Već nekoliko godina trenutni članovi Nezavisnog bloka, sami poljoprivrednici, akademska zajednica i stručnjaci upozoravaju na neadekvatnu, pogrešnu i loše dizajniranu poljoprivrednu politiku i nedostatak politike ravnomjernog razvoja. Iz razloga uskih stranačkih i tobožnjih nacionalnih interesa, BiH, za razliku od drugih zemalja zapadnog Balkana i Turske, nema pristup tehničkoj i finansijskoj podršci kroz EU fondove. Zapuštenost od strane politike najbolje se mogla vidjeti prilikom ulaska Republike Hrvatske u EU, kada su proizvođači mlijeka ostali bez pristupa jednom od najvažnijih tržišta. Dovoljno je provozati se istočnim ili zapadnim dijelovima BiH da se vide posljedice izostanka politike ravnomjernog razvoja.

Bosanskohercegovačkim selima moramo udahnuti novi život i vratiti dostojanstvo koje su oduvijek imali, a koje im je oduzeto od strane neodgovorne, bezidejne i destruktivne politike. Za podizanje bh. sela i poljoprivrede iz pepela potrebna su nam sistematska, koordinirana i odgovorna rješenja svih nadležnih vlada i institucija u BiH.

U NEZAVISNOM BLOKU želimo to uraditi kroz osmišljavanje i provođenje politike ravnomjernog razvoja čitave BiH, koja će omogućiti snažnu i brzu modernizaciju bh. sela i poljoprivrede, koja će otvoriti strana tržišta za bh. proizvode, i koja će dio sadašnjih

kapaciteta bh. sela okrenuti prema iskorištavanju drugih razvojnih potencijala. Cilj te politike je BiH otvoriti put kojim će u regionu, Evropi i svijetu postati prepoznatljivi brend u proizvodnji prirodne i zdrave hrane, kao i zemlji u kojoj sela žive i infrastrukturno su dobro uvezana s gradovima (ne samo cestovno, već i energetska i internet uvezanost).

U postizanju ovih ciljeva koristit će se tehnička i finansijska pomoć EU, koju trenutna politika, za razliku od svih zemalja regiona, uopšte ne koristi. Našoj zemlji potreban novi pristup kojim želimo osloboditi BiH neodgovorne i stihijske politike i pokrenuti bh. poljoprivredu i sela, te garantirati sigurnost i dostojanstvo poljoprivredniku.

6. | Oslobodimo se lošeg upravljanja firmi u državnom vlasništvu i pokrenimo **BOLJE UPRAVLJANJE DRŽAVNIM KAPITALOM**

Danas u BiH ima oko 550 firmi koje su u državnom vlasništvu. Prema priznanju bh. vlada, iznesenom u pismu namjere MMF-u iz jula 2016. godine, dosadašnje upravljanje tim državnim firmama bilo je loše. Jedina uloga većine tih firmi, tvrde nam bh. vlade u svom pismu namjere, je gomilanje dugovanja, kako prema radnicima kroz neisplaćene plate i doprinose za zdravstvo i penziona, tako i prema drugim firmama i državi kroz neizmirene račune. Ti dugovi su se do te mjere nagomilali da je većina tih firmi, prema priznanju bh. vlada, već bankrotirala, ali je država toliko spora i ispolitizirana da ne proglašava njihov bankrot. Uzrok problemima u firmama od državnog vlasništva je i činjenica da su godinama popunjavane nekvalitetnim kadrom, tako da imaju više zaposlenih nego posla kojim mogu zaraditi profit. Usluge koje nude građanima i korisnicima, od javnog saobraćaja do telekoma, su zbog toga mnogo lošije a često i skuplje u odnosu na region i EU.

U NEZAVISNOM BLOKU želimo građane osloboditi lošeg upravljanja firmi u državnom vlasništvu i pokrenuti njihov kvalitetniji rad.

Želimo to uraditi kroz transparentan, odgovoran, kvalitetan i korupcijom oslobođen proces restrukturiranja strateških firmi u državnom vlasništvu (autoputevi i putevi, javni saobraćaj i sl.), te tako omogućiti da firme u državnom vlasništvu ostanu državne, a ponude bolje usluge građanima i privredi. Želimo unapređenje njihovog rada kroz domaćinsko, modernizaciji i profitu orijentisano upravljanje. Time želimo osigurati da državno vlasništvo ne propadne, da se poveća i modernizuje kvaliteta usluga građanima i privredi. To želimo uraditi dajući šansu najboljima, sposobnima, a ne podobnima da vode i upravljaju javnim dobrom u najvećem interesu svih građana u BiH.

Kroz moderan i s EU standardima usklađen zakon o likvidaciji želimo državu osloboditi firmi koje su dosadašnje neodgovorne vlade uništile i koje trenutno služe za prevaru preostalih radnika i gomilanje dugova koji se financiraju iz poreza prikupljenih od strane svih stanovnika.

Kroz transparentniji i otvoreniji rad agencija za privatizaciju i agencija za reviziju privatizacije želimo vratiti vjerodostojnost procesu privatizacije, te firme u državnom vlasništvu, koje nisu od strateškog značaja, privatizirati.

7. | Oslobodimo se lošeg obrazovanja i pokrenimo KVALITETNIJE i TRŽIŠTU PRILAGOĐENO OBRAZOVANJE

U zadnjih pet godina broj učenika u osnovnim školama u BiH smanjio se za 27 hiljada, a broj učenika u srednjim školama za čak 30 hiljada. Ovaj problem je jednako izražen u oba entiteta i Brčko distriktu, ali i u svim kantonima. U odnosu na 2011. u osnovnim školama u 2015. u BiH svaka deseta stolica je ostala prazna, a u srednjim školama čak svaka peta stolica.

Pored alarmantnog problema smanjenja broja učenika, slaba privreda BiH se bori i sa činjenicom da po završetku obrazovanja veliki broj bh. školaraca nije spreman za tržište rada. Dodatno, bh. privreda se suočava i sa problemom odlaska kadra u zemlje EU radi većih plata i boljih uslova. Bh. obrazovanje suočava se i s problemima kao što su razdvajanje učenika po nacionalnoj osnovi ili onemogućavanje učenicima da pohađaju nastavu na njihovom maternjem jeziku.

U NEZAVISNOM BLOKU želimo konkretnim mjerama raditi na unapređenju kvalitete obrazovanja i omogućiti da obrazovni sistem odgovori na potrebe tržišta rada. Imamo ambiciju da po prvi put nakon rata, pokrenemo najveći proces reforme i modernizacije školstva, koji će kada bude završen, naše učenike pripremiti za 21. stoljeće i potrebe tržišta. Želimo bh. obrazovanje uvesti u eru digitalizacije, želimo bh. obrazovanje koje će podržati inovativnost i poduzetnički duh, i bh. obrazovanje koje će one koji su i danas u školskim klupama, voditi do lakšeg, bržeg i bolje plaćenog posla u BiH u kojoj će se dobro i rado živjeti i ostajati.

To želimo postignuti kroz rezultate međunarodno ugledne i relevantne OECD-ove PISA studije o kvaliteti obrazovanja u BiH, koje se očekuje tokom 2018. i korištenje iskustava zemalja srednje i istočne Evrope, koje su prošle kroz obrazovne reforme fokusirane na poboljšanje kvalitete, želimo izraditi detaljnu strategiju i akcijski plan reformi. A kroz postepeno uvođenje dualnog obrazovanja želimo ponuditi šansu mladima da kroz obrazovanje steknu iskustvo i znanje nužno za ulazak na tržište rada. Također želimo izraditi projekte koji će poboljšati mobilnost radnika unutar BiH. S obzirom da je nadležnost za obrazovanje na svim nivoima vlasti, za jednu kvalitetnu i sveobuhvatnu reformu, potrebno je staviti zajedničke interese i potrebe, a ovaj proces mogu voditi samo kvalitetni i profesionalni kadrovi. U Nezavisnom bloku njima želimo dati šansu.

Kada su u pitanju problemi razdvajanja učenika i onemogućavanja učenja na maternjem jeziku, zalagat ćemo se za poštovanje Ustava BiH u obrazovanju, aktivnije uključiti međunarodne institucije u rješavanje ovoga pitanja po standardima koji važe svugdje u svijetu, te osiguranja svih prava zagarantovanih međunarodnim aktima i standardima.

8. | Oslobodimo se korupcije, nepotizma i nepravde i pokrenimo **BORBU PROTIV KORUPCIJE i JAČANJE PRAVNE DRŽAVE**

Do sada provedene reforme pravosuđa i borba protiv korupcije, nepotizma i organizovanog kriminala dovele su bh. društvo u situaciju vrlo visokog nepovjerenja prema postojanju iskrene želje i sposobnosti za borbu protiv korupcije i izgradnju pravne države jednake za sve. Građani s pravom sumnjaju u uplitanje politike u rad pravosuđa, a spektakularna hapšenja i kasnija puštanja stvorila su ogromno nepovjerenje prema sposobnosti pravosudnog sistema da se sam uhvati u koštac sa izazovima sveprisutne korupcije, nepotizma, organizovanog kriminala i prijetnje od terorizma.

U NEZAVISNOM BLOKU želimo BiH osloboditi korupcije, nepotizma, organizovanog kriminala i terorizma, i želimo pokrenuti izgradnju institucija i kulture pravne države za sve građane BiH.

Želimo, prije svega, u okviru procesa EU integracija, kroz pregovore u poglavljima 23 i 24, po ugledu na pozitivna iskustva drugih zemalja koje su prošle kroz ovaj proces, raditi na jačanju kapaciteta pravosudnih institucija i borbe protiv korupcije, organizovanog kriminala i prijetnje terorizma. Vjerujemo da u bliskoj saradnji sa EU i iskrenim radom na provođenju strategija reforme pravosuđa, možemo osigurati transparentne i efikasne reforme, koje će pravosuđu stvoriti uslove za izgradnju pravne države.

Insistiramo na uključivanju teme borbe protiv korupcije, nepotizma, organizovanog kriminala i terorizma u razgovore koje BiH kroz Strukturalni dijalog o pravosuđu vodi sa EU. Insistiramo i na izradi i blagovremenoj provedbi kvalitetnih strategija, akcionih planova i zakona. Smatramo važnim i osiguravanje dovoljnih finansijskih sredstava za pravosudne organe.

U Nezavisnom bloku mjesta ima za sve koji ne tolerišu korupciju, nepotizam, organizovani kriminal i terorizam i želimo pokrenuti proces u okviru kojeg će pravosuđe i pravna država ojačati, a tamne snage oslabiti.

9. | Oslobodimo se spore, nestručne, skupe i glomazne javne uprave i pokrenimo **EFIKASNU, STRUČNU, JEFTINIJU i DOMAĆINSKU** javnu upravu

Koliko je javna uprava (administracija) u BiH danas raspuštena i bez ikakve kontrole i odgovornosti govori podatak da ne postoji informacija o tačnom broju zaposlenih. U nedostatku ovog podatka trenutne vlade su u saradnji sa EU odlučile provesti projekat popisivanja zaposlenih i njihovih radnih zadataka. Iako je taj projekat davno trebao biti završen javnosti ti podaci nisu dostupni. Razlozi su vrlo jasni, a to je nedostatak volje da javnost sazna tačno stanje. I da se izbjegne naredni korak, tj. određivanje konkretnih mjera za reforme i odgovornost za njihovo neprovođenje.

Građanima i korisnicima usluga državne uprave, njena neefikasnost i glomaznost postaje jasna svaki put kada su primorani izvaditi dokumente ili otvoriti firmu. Današnja javna uprava postoji najvećim dijelom zbog sebe i svojih plata, ili radi zapošljavanja članova porodice i stranački podobnih članova, a za svoje održavanje troši ogroman dio novca koji se kroz poreze prikupi od bh. privrede i građana. Koliko se trenutne vlade neodgovorno ponašaju govori i podatak da su bez obzira na javno obećanje o zaustavljanju zapošljavanja odlučili da nastave zapošljavanja i to uglavnom na netransparentan i sistemu nejednakih šansi ustanovljen način.

Građanima valja vratiti vjeru u pravednost i sposobnost administracije da se brinu o onome za šta su zadužene. U tom smislu vrlo je važno uvesti pravilo da se rad ministarstava, agencija i institucija ocjenjuje i na osnovu toga koliko su odgovorile na analize i zaključke revizija. Do sada su revizije rađene, problemi i odstupanja evidentirana, a niko nije ni odgovarao za pogreške, a u pravilu gotovo niko nije ni popravljao pogrešno. To u Nezavisnom bloku želimo promijeniti.

U NEZAVISNOM BLOKU državu BiH želimo osloboditi nestručne, glomazne i skupe javne uprave i pokrenuti reforme koje će omogućiti efikasnu, stručnu i jeftinu javnu upravu.

Planiramo jednu takvu modernu upravu postići kroz izradu strategije i plana reforme javne uprave u direktnoj i otvorenoj saradnji sa domaćim i EU stručnjacima. Kao i kroz jačanje sistema kontrole i odgovornosti unutar same javne uprave. Želimo zaštititi i podržati sposobne i odgovorne državne službenike, a oni koji ne znaju ili ne žele raditi

ne smiju primati platu iz poreza onih koji proizvode i rade u privredi. U procesu izrade strategije i akcionog plana želimo javnosti predstaviti sve podatke vezane za trenutnu situaciju i redovno ih informisati o napretku u reformama. U taj proces želimo uključiti i civilni sektor. Tačan broj zaposlenih se mora znati, a reformom procesa zapošljavanja u javnoj upravi želimo omogućiti jednake šanse svima, a da na konkursima prolaze najbolji, a ne podobni. Dodatno, želimo uskladiti zakonodavstvo o javnim nabavkama u BiH s najvišim standardima u EU kako bi se onemogućile zloupotrebe. Želimo, umjesto današnjih stotina komisija koje provode javne nabavke, osigurati jedno tijelo koje će biti profesionalno i transparentno raditi ovaj posao, vodeći računa o najboljem interesu i zaštiti javnih sredstava i novca građana.

10. | Oslobodimo se nekvalitetnog, zaduženog i nepravednog zdravstva i pokrenimo **KVALITETNO, ODRŽIVO i PRAVEDNO** zdravstvo

Zdravstvo u BiH već duži niz godina prepušteno je samo sebi i grupi pojedinaca nezasićenih ličnih ambicija i želje za brzom zaradom. Takva neodgovorna politika nas je dovela do redovnih vijesti o nestašici lijekova, loše medicinske opreme, protesta pacijenata i skupljanja novca za tretmane naših sugrađana u inostranstvu. Naše zdravstvo pati od velikog broja bolesti, koje traže odgovornu politiku koja će ponuditi sistematska i detaljno razrađena rješenja.

Tokom 2015. godine u Federaciji BiH zdravstvenim osiguranjem nije bilo obuhvaćeno čak 15% stanovništva. U općinama kao što su Sapna ili Čelić broj neosiguranih je iznosio čak 35%. NEZAVISNI BLOK želi svakom stanovniku Federacije BiH osigurati osnovni paket zdravstvenog osiguranja.

Kako?

Tako što ćemo insistirati na utvrđivanju trenutnog stanja u zdravstvu u BiH. Zdravstvo Tuzlanskog Kantona je u 2015. potrošilo 200 miliona maraka, a zdravstvo u Kantonu Sarajevo 340 miliona maraka. S obzirom da oba zdravstvena sistema brinu o približno jednakom broju osiguranika, gdje je i na šta potrošena razlika od 140 miliona maraka? U ovom trenutku, dodatno, nemoguće je saznati preciznu visinu zaduženja koje zdravstvo u BiH ima, a i nema detaljnih planova za smanjenje dugovanja. Nezavisni blok želi izvršiti kvalitetnu analizu trenutnog stanja i uz pomoć stručnjaka iz BiH, regiona i Evrope ponuditi planove za saniranje dugovanja i razvoj zdravstva.

Tokom zadnje dvije godine, a što su procjene nadležnih institucija, samo iz Federacije BiH u inostranstvo je otišlo oko 300 ljekara i daleko veći broj medicinskog kadra. U BiH, u odnosu na prosjek EU, već sada na 100 000 stanovnika ima čak 200 ljekara manje. Mirsad Spahić je jedan od mnogobrojnih mladih ljekara, koji su bez obzira na stalni posao odlučili napustiti BiH. Mirsadorov razlog za odluku nije bio isključivo novac: "Raditi u BiH, prije ili kasnije, znači raditi za nečiju politiku ako mislite napredovati u karijeri. Odlučio sam napustiti državu 2013. godine i otići u Njemačku."

Nezavisni blok želi promijeniti atmosferu u zdravstvu BiH i ljekarima kao što je Mirsad ponuditi sistem u kome će napredovanje ovisiti od znanja i zalaganja, a ne političke pripadnosti. Također, želimo zdravstvo osloboditi nepotističkog i familijarnog upravljanja, te garantirati sigurnost napredovanja i razvoja, isključivo na principima sposobnosti, rada i rezultata koje vrednuju i ocjenjuju pacijenti i struka.

Nivo i kvalitet zdravstvene zaštite u BiH nije isti u oba entiteta i svakom od deset kantona Federacije BiH. Nezavisni blok tome želi stati u kraj. Kroz jačanje i profesionalizaciju Agencije za kvalitet i akreditaciju u zdravstvu Federacije BiH želimo omogućiti uravnoteženu kvalitetu zdravstvene zaštite – bilo da živite u Sarajevu, Bužimu, Livnu ili Goraždu.

NEZAVISNI BLOK okuplja ljude koji ne samo da ne tolerišu korupciju, već žele i konkretnim politikama pomoći borbu protiv korupcije. Korupcija i nepotizam su široko rasprostranjeni u zdravstvu BiH. Kroz iskustva susjednih zemalja i nekih EU članica (Bugarske), želimo provesti konkretne i za zdravstvo dizajnirane mjere suzbijanja korupcije i nepotizma.

11. Oslobodimo se nepravednog sistema socijalne pomoći i loših penzija i pokrenimo pravedniji sistem **SOCIJALNE POMOĆI i VEĆE PENZIJE**

Trenutni sistem socijalne pomoći u BiH je nepravedan jer ne dolazi do onih kojima je potreban, a i kada dođe, nedovoljan je da pruži potrebnu pomoć. Penzioni sistemi penzionerima ne omogućavaju dostojanstven i kvalitetan život, dok cijene života rastu, penzije se smanjuju ili ostaju iste. Veliki je broj naših sugrađana kojim doprinosi za penziona nisu izmireni, iako su radili i penziju zaradili. Porodilje u različitim kantonima i entitetima primaju različiti nivo podrške. Demobilisanim borcima i porodicama poginulih boraca i šehida oduzeto je dostojanstvo, a za svoja prava se moraju boriti stalnim protestima i postavljanjem šatora. Vrijeme je za ozbiljno promišljanje o budućnosti socijalne pomoći, očuvanja dostojanstva i podrške boračkoj populaciji i penzionog sistema.

NEZAVISNI BLOK smatra da je nužno reformisati i modernizovati trenutni sistem socijalne pomoći, kroz naprimjer omogućavanje jednake podrške svim porodiljama na prostoru cijele BiH, zatim, nužno poboljšanje sistema podrške demobilisanim borcima i porodicama poginulih boraca i šehida, te reformisati i pronaći dugoročno održiva i pravedna rješenja za penzioni sistem, koja će obezbijediti stabilizaciju i trend povećanja penzija.

S obzirom da se nadležnosti za veći dio ovih pitanja nalaze na kantonalnom i entitetskom nivou, te da postoji previše parcijalnih političkih interesa za preživljavanje loše dizajniranog i netransparentnog, ali neodrživog trenutnog sistema, u izradi i provedbi bilo kakve kvalitetne reforme nužne su značajne izmjene. Za pribavljanje političke podrške za izradu i provedbu reforme bit će potrebno da proces vode ljudi od vjerodostojnosti, koji će napraviti stručnu i detaljnu analizu trenutnog stanja i jasne mjere i korake za dalje. U tom procesu želimo uključiti civilni sektor, stručnjake i javnost, a sve kako bi se izgradili politički uslovi i spremnost za provedbu reforme. Nezavisni blok je spreman da ponudi ljude koji će voditi jedan takav proces i koji će omogućiti pozitivne rezultate za sve.

12.

Oslobodimo se pritiska na medije, neadekvatne kulturne i sportske politike i neiskrenog odnosa s akademskom, nevladinom i vjerskim zajednicama i pokrenimo adekvatne

KULTURNE i SPORTSKE politike, poboljšajmo odnos politike s AKADEMSKOM, NEVLADINOM i VJERSKIM zajednicama i dostignimo pune MEDIJSKE SLOBODE

Prema nalazima relevantnih međunarodnih organizacija, ali i izvještaju Evropske komisije o BiH, mediji u BiH se nalaze pod političkim pritiskom, a status i financiranje javnih servisa nije adekvatno riješeno. Prečesto su novinari u BiH žrtve pritiska i prijetnji. Od kraja rata do danas BiH i nadležni nivoi vlasti i institucije nisu razvile, usvojili i provele adekvatne politike u oblastima sporta i kulture. Trenutne politike su dio akademske i nevladine zajednice u potpunosti isključili iz procesa promišljanja i donošenja politika, za koje ove zajednice imaju znanje, iskustvo i ideja. Politika se do sada prečesto bavila ovladavanjem akademskom zajednicom i nevladinim sektorom, instrumentalizacijom i marginalizacijom iste.

U NEZAVISNOM BLOKU vjerujemo da su od politike nezavisni i slobodni, financijski osigurani i moderni javni emiteri preduslov razvoja demokratske, otvorene i za društvo korisne debate. Iz tog razloga zalagaćemo se za konačno rješenje statusa i finansiranja javnih emitera uz uvažavanje struke i iskustava iz zemalja članica EU.

U oblastima sporta, kulture i historijskog naslijeđa držimo da je previše problema i izazova koji se mogu riješiti jednostavnim razgovorom, slušanjem i uvažavanjem potreba onih koji rade u ovim oblastima, te usvajanjem i provođenjem rješenja koja predlaže struka. Politika ne smije biti više sluha na zahtjeve i potrebe ovih važnih područja bh. društva. Želimo nastaviti naš direktan i otvoren rad s predstavnicima akademske zajednice i nevladinog sektora za koje će biti mjesta u našem inkubatoru za rješenja problema. Politika mora pokazati više razumijevanja i za vjerske zajednice.

13. | Oslobodimo se deklarativnog zalaganja za članstvo u EU i NATO i pokrenimo proces istinskog približavanja članstvu u EU i NATO

Trenutno se sve političke stranke u BiH zalažu za pristupanje BiH u EU, a postoji i deklarativna podrška za što bliže odnose BiH i NATO-a. U stvarnosti, BiH je na začelju procesa približavanja EU i ima najmanje koristi od perspektive članstva, kako u EU tako i u NATO-u. BiH je zemlja koja najmanje koristi predpristupne fondove EU, koja je na začelju u usvajanju zakonodavstva i standarda EU i koja još uvijek nije ni zvanični kandidat za članstvo u EU.

Paušalnost i lošim kadrom opterećene vanjska i trgovinska politika BiH su gotovo izolovale našu zemlju od ostatka svijeta i nisu u funkciji privrednih i ekonomskih interesa države BiH. Sve je to rezultat neiskrenog zalaganja i neznanja trenutnih političkih stranaka da povedu BiH, i privredi i građanima omogućće punu korist od onoga što perspektiva članstva u EU i NATO nudi.

NEZAVISNI BLOK želi u središte odnosa BiH s EU, NATO i ostatkom svijeta staviti interes BiH, kako njenih građana tako i privrede. Perspektive članstva u obje organizacije se moraju iskoristiti za podršku u provođenju što kvalitetnijih reformi u BiH i razvoja zemlje. Također, vanjska politika mora raditi na otvaranju svijeta za privredu i građane BiH, te biti u funkciji ekonomskih interesa. To možemo postići ako ustanovimo kriterije sposobnosti, kroz osnivanje i rad Diplomatska akademije BiH izaberemo i osposobimo za služenje BiH najbolje diplomate i najsposobnije predstavnike.

Da bi to postigli želimo raditi na izradi plana usvajanja EU zakonodavstva i standarda u područjima koji će bitno unaprijediti kvalitet života građana i privrede. Da bi do toga došlo, Nezavisni blok želi za vođenje procesa EU integracija zadužiti tim kvalitetnih i iskusnih ljudi, koji će stvoriti uslove za dogovore o svim važnijim tema, od usvajanja EU standarda i zakona do usvajanja strateških dokumenata koji će omogućiti korištenje predpristupnih fondova EU.

Kroz unutrašnji dijalog o prednostima što bliže saradnje i ispunjavanja uslova za članstvo u NATO želimo pokrenuti zaustavljene procese i u ovom segmentu. Vanjsku politiku, naročito trgovinsku, želimo staviti u funkciju interesa građana i privrede BiH, te za otvaranje tržišta i ukidanje brojnih barijera kojima smo danas opterećeni.

14. | Oslobodimo zarobljeni potencijal bh. dijaspore i pokrenimo politiku partnerstva i uključivanja **DIJASPORE**

Prema podacima Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice BiH procjenjuje se da Bosanaca i Hercegovaca u čitavom svijetu ima blizu dva miliona, u 52 zemlje svijeta. To je blizu 50 posto stanovnika ove zemlje, što BiH čini prvom u Evropi i sedmom u svijetu po udjelu iseljenika u odnosu na sveukupno stanovništvo. Isto tako, prema podacima Centralne banke BiH jasno je da bh. dijaspora svake godine u BiH, putem računa šalje više od tri milijarde KM. Trenutni odnos bh. politike prema dijaspori je uzak, pogrešan, paušalan i ne stvara uslove za puno korištenje potencijala.

NEZAVISNI BLOK želi osloboditi potencijal bh. dijaspore i pokrenuti politiku koja dijasporu prihvaća kao partnere i koja uključuje mlade, stručne, poduzetne i biznisu okrenute ljude iz dijaspore u razvoj BiH. Također, želimo osigurati da na svakom nivou vlasti postoji jasan plan i strategija odnosa, otvorenosti i podrške države prema dijaspori, od posebnih termina, ureda i šaltera za rad sa dijasporom, ukidanja postojećih taksi za boravak bh. građanima koji danas žive sa porodicama van BiH, osiguravanja udžbenika za nacionalnu grupu predmeta, konzularnih dana u svim udaljenijim gradovima od mjesta sjedišta bh. konzulata i omogućavanje našim ljudima brže i lakše dobivanje dokumenata... Također, na našim izbornim listama osiguraćemo broj mjesta za aktivne predstavnike dijaspore i uključiti ih u direktne procese donošenja odluka u BiH. Ova, kao i brojna druga olakšavanja planiramo postići kroz institucionalnu organizaciju saradnje, pokretanje i provedbu različitih vidova programa, novoga pristupa i politike, te intenziviranja stalne veze i komunikacije sa bh. dijasporom.

15. | Oslobodimo BiH masovnog iseljavanja stanovništva i pokrenimo stvaranje uslova za **ZEMLJU** u kojoj se **DOBRO** i **RADO ŽIVI** i **OSTAJE**

U zadnjih nekoliko godina BiH je prema nekim ozbiljnim procjenama napustilo najmanje 80 hiljada stanovnika. BiH ne napuštaju samo mladi ljudi koji ne mogu pronaći posao, već i osobe koje u BiH imaju posao i kakvu takvu zaradu. Napuštaju je zbog svakodnevnih problema, od nedostatka vizije za budućnost BiH trenutnih politika, do izazova korupcije i besperspektivnosti.

U NEZAVISNOM BLOKU o problemu iseljavanja stanovništva iz BiH, naročito mladih ljudi, govorili smo vrlo često i iz različitih perspektiva. Od toga šta smanjenje stanovništva znači za obrazovni sistem, prazne učionice, do toga šta to znači za privredu BiH, zdravstveni ili penzioni sistem.

Da bi se odlasku mladih i iseljavanju stanovništva stalo u kraj i značajno zaustavilo, u Nezavisnom bloku držimo da je nužna ukupna promjena političke i društvene klime, stabilizacija političkih odnosa, nuđenje jasne vizije moderne, prosperitetne i evropske BiH. Oslobađanje privrednih potencijala, poboljšanje zdravstvenog i penzionog sistema, te reforma javne uprave, obrazovanja i značajnog ulaganja u inovaciju i infrastrukturu. Dakle, sve tačke Platforme za oslobađanje i pokretanje BiH, uzete zajedno, imaju za cilj stvaranje uslova za BiH u kojoj se dobro i rado živi i ostaje. Zemlje iz koje se iseljavanje neće događati u dramatičnoj mjeri kao u zadnjih nekoliko godina i zemlje u koju će se njeni građani vratiti i ulagati.

Dodatno, u Nezavisnom bloku želimo raditi na izradi programa koji će omogućiti i poticati razvoj biznisa za mlade, poboljšavanje programa volontiranja i programa prvih zapošljavanja. Također, želimo raditi i na izradi programa koji će omogućiti povratak i ostanak mladih, iskusnih i za privredu korisnih stanovnika BiH koji se trenutno nalaze u inozemstvu.

Nezavisni blok

Nezavisni blok

Vrijeme je za NOVU POLITIKU!
Oslobodimo i pokrenimo BiH!